

حفظ تن و حرمت اضرار به نفس

انسان که آفریده خدا و خلیفه و امانتدار اوست، برای زندگی و حیاتی آفریده شده است که بر اساس آیه کریمه **﴿اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾** (سوره انفال، آیه ۲۴)، در پیوندهای گوناگون خود، خدامحور است و در این زندگی و بندگی، به بدن سالم نیاز دارد و بهره مندی همه جانبه او از سلامتی، اساس فعالیت های وی در زندگی مادی و معنوی است که در زبان پیامبر گرامی (ص) از آن به «نعمت پنهان و ناشناخته» یاد شده است، زیرا یکی از عوامل آرامش زندگی و بندگی خدا، برخورداری از جسم و جان سالم است، از این رو، عقل و نقل، حفظ تندرستی و حفظ نفس را لازم و واجب شمرده اند و روا نمی دارند که انسان حتی هنگام سخت ترین مصیبت و اندوه به عمد به جسم و جان خود آسیب برساند و اضرار به آن را حرام می شمارند.

دسته ای از روایات درباره حفظ نفس و مراقبت از بدن و نیز پرهیز از زیان رساندن به آن، اهمیت ویژه ای داده و بر حفظ صحت آن تأکید دارند؛ به گونه ای که در برخی روایات، بدن و اعضای آن از امانت های الهی به شمار آمده اند و خدای متعالی رعایت امانت ها را از ویژگی های برجسته مؤمنان و نمازگزاران واقعی یاد کرده است: **﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ﴾** (سوره معارج، آیه ۳۲). رسول خدا (ص) می فرماید: ... گوش، چشم، زبان و قلب امانت هستند و هرکس امانت را رعایت نکند ایمان ندارد.

اهمیت حفظ جان و سلامت

رسول خدا (ص) می فرماید: ای علی! هر کس شراب را برای غیرخدا ترک کند خدا او را از شراب بهشتی سیراب سازد. علی (ع) پرسید: برای غیرخدا؟ حضرت (ص) فرمود: آری، به خدا سوگند! هرکس آن را برای حفظ جانش ترک کند خدا او را بدین سبب سپاس می گزارد. در روایتی دیگر رسول خدا (ص) از خوابیدن بر بامی که حفاظ ندارد [به سبب خطر جانی] نهی کرده است؛ همچنین آن حضرت به ابوذر فرمود: ای ابوذر! سلامتی پیش از بیماری را دریاب و از آن برای زمان بیماری بهره بگیر؛ نیز فرمود: هر که روز و شب را سپری می کند و سه نعمت را در اختیار دارد، نعمت دنیا بر او تمام است: سلامت بدن، امنیت و هزینه روزانه و اگر چهارمین نعمت را نیز داشته باشد تمام نعمت دنیا و آخرت را در اختیار دارد و آن اسلام است و همچنین فرمود: امنیت و عافیت دو نعمتی هستند که بسیاری از مردم در آن ها مغبون اند.

امیرمؤمنان (ع) نیز می فرماید: ارزش دو چیز را نشناسد مگر کسی که آن ها را از دست داده باشد: جوانی و عافیت. آن حضرت در تفسیر آیه **﴿وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا﴾** (سوره قصص آیه ۷۷). یعنی «بهره واقعی خود را از ثروت دنیا از کف مده» می فرماید: سلامتی خود را فراموش نکن و در تفسیر آیه **﴿لَتَسْأَلَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ﴾** یعنی «روز قیامت درباره نعمت ها از شما سؤال خواهد شد» می فرماید: نعمتی که از آن پرسیده می شود سلامتی است.

البته نعمت ولایت اولیای الهی برجسته ترین نعمت است، چنان که امام صادق (ع) در ذیل این آیه فرمود: ما از نعمت هستیم. امام صادق (ع) فرمود: سلامتی نعمتی پنهان است؛ هرگاه باشد، فراموش شود و هرگاه از دست رود به یاد آید؛ همچنین فرمود: پنج چیز است که اگر کسی آن ها را نداشته باشد زندگی [برای او] گوارا نیست: سلامتی و ...

برگرفته از مفاتیح الحیاة اثر آیه اله جوادی آملی

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشکده فناوری های نوین پزشکی